

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ
PAŽYMA

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJOS
ADMINISTRACINIŲ VIENETŲ IR JŲ RIBŲ ĮSTATYMO NR. I-558 3 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-429“ PROJEKTO
(TAP Nr. 21-983(4); TAIS Nr. 21-25633(5))

2021-10-26 Nr. NV-2667

Vilnius

Projekto rengėjas: Kultūros ministerija.

Projekto tikslas: Pateikti Vyriausybės išvadą Seimo narių (K. Vilkauskas, V. Kanopa, E. Sabutis, O. Leiputė, S. Tumėnas, T. Bičiūnas, J. Sabatauskas, R. Šarknickas, A. Lydeka) pateiktam Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo Nr. I-558 3 straipsnio pakeitimo *įstatymo projektui Nr. XIVP-429 (toliau – Įstatymo projektas), kuriuo siūloma sukurti teisinės prielaidas tam tikrus reikalavimus atitinkančioms gyvenamosioms vietovėms suteikti specialųjį (istorinės sostinės) statusą. Tokiu būdu šių teritorijų plėtra vyktų koordinuotai, jas jungtų bendri infrastruktūros objektai ir kt.*

Esama situacija. Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo 3 str. apibrėžti keturi gyvenamųjų vietovių tipai (miestas, miestelis, kaimas ir viensėdis), nustatyta, kokios gyvenamosios vietovės gali turėti kurorto ar kurortinės teritorijos statusą, apibrėžta, kas yra seniūnijos aptarnaujama teritorija, ir nustatyta, kad ši teritorija turi administracines ribas ir pavadinimą, nustatyta, kas yra sodininkų bendrijos teritorija.

Įstatymo projektu siūloma papildomai:

- ✓ Įtvirtinti nuostatas, kokios gyvenamosios vietovės ar jų teritorijų dalys gali turėti istorinės sostinės teritorijos statusą.
- ✓ Teritorijomis, turinčiomis istorinės sostinės statusą, įteisinti Kauno miesto senamiestį, Kernavę, Trakus su Senaisiais Trakais, Vilniaus miesto senamiestį.
- ✓ Nurodyti, kad reikalavimus istorinės sostinės teritorijos statusui suteikti nustatytų Vyriausybė.

Siūloma, kad Įstatymo projektas įsigaliotų 2021 m. spalio 1 d., o Vyriausybė iki 2021 m. rugsėjo 30 d. priimtų įgyvendinamuosius teisės aktus.

Projekto esmė.

Siūloma iš esmės pritarti Įstatymo projektui ir pasiūlyti Seimui jį tobulinti atsižvelgiant į pastabas ir pasiūlymus:

- Įstatymo projektas ir jame siūlomas reguliavimas be reikalingų lydimųjų įstatymų, įgyvendinančių Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytus tikslus, laikytinas deklaratyviu įstatymų leidėjo siekiu aktualizuoti Lietuvos istorinių sostinių paveldą. Todėl siūlytina parengti ir kartu su Įstatymo projektu teikti Seimui Savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymo Nr. VIII-385 9¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, kuriuo Savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymo Nr. VIII-385 9¹ straipsnis būtų papildytas nauju rodikliu: „Savivaldybės teritorijoje esančių gyvenamųjų vietovių, kurioms suteiktas istorinės sostinės teritorijos statusas, bendras plotas“. Šio rodiklio koeficiento reikšmė galėtų būti lygi 0,002, tačiau kartu būtų sumažinta rodiklio R₂ – savivaldybės teritorijos plotas – koeficiento reikšmė 0,002. Tokiu būdu savivaldybės, kuriose yra gyvenamosios vietovės, kurioms suteiktas istorinės sostinės teritorijos statusas, galėtų turėti papildomą finansinį šaltinį, susijusį su istorinių sostinių teritorijų kultūros paveldo aktualizavimu ir kultūrinio-pažintinio turizmo vystymui.
- Pagal šiuo metu turimus istorinių šalinių ir kitus duomenis, dabartinės Lietuvos teritorijoje Lietuvos valstybės sostinės statusą turėjo Kernavė, Trakai su Senaisiais Trakais, Vilnius ir Kaunas. Šiuo metu nėra patikimų istorinių ar kitų duomenų, kad kuri nors kita Lietuvos gyvenamoji vietovė būtų turėjusi Lietuvos valstybės sostinės statusą, t. y. vietovių, kurioms

šiuo metu gali būti suteiktas istorinės sostinės teritorijos statusas, sąrašas, iš esmės, yra baigtinis, todėl Įstatymo projekte naujai reglamentuoti sąlygas, kurioms esant gyvenamosioms vietovėms ar jų dalims gali būti suteikiamas istorinės sostinės teritorijos statusas, netikslinga. Taip pat netikslinga Įstatymo projektu keičiamame įstatyme nurodyti, kad reikalavimus istorinės sostinės teritorijos statusui suteikti nustato Vyriausybė.

- Įstatymo projekte vietoj žodžių „Kauno miesto senamiestis“ reikėtų rašyti žodžius: „Kauno senamiestis, Kauno miesto istorinė dalis, vadinama Naujamiesčiu“; vietoj žodžių „Vilniaus miesto senamiestis“ taip pat reikėtų rašyti žodžius: „Vilniaus senamiestis“; vietoj žodžio „Kernavė“ reikėtų rašyti žodžius: „Kernavė su Kernavės archeologine vietove“; vietoj žodžių „Trakai su Senaisiais Trakais“ reikėtų rašyti žodžius „Trakai, Senieji Trakai“ .
- Įstatymo projektą tikslinga papildyti Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo Nr. I-558 1 straipsnio 5 dalies pakeitimu, kuriame būtų nurodyta, kad gyvenamosioms vietovėms gali būti suteiktas ne tik kurorto ar kurortinės teritorijos, bet ir istorinės sostinės teritorijos statusas.
- Pagal šio nutarimo 2 punkte pateiktas pastabas patikslinus Įstatymo projektą, Vyriausybei nereikės priimti šio įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų, todėl įstatymas galėtų įsigalioti iš karto po jo oficialaus paskelbimo Teisės aktų registre. Atsižvelgiant į tai, siūlytina atsisakyti Įstatymo projekto 2 straipsnio kaip perteklinio.

Atitiktis Vyriausybės programai: Vyriausybės programos neįgyvendina.

Derinimas:

- ✓ Projektas svarstytas 2021-10-03 Tarpinstituciniame pasitarime.
- ✓ Teikiamas Projektas patikslintas atsižvelgiant Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2021-07-23 Nr. NV-1768 pateiktas pastabas ir pasiūlymus.
- ✓ Projektas patikslintas pagal Finansų ministerijos pasiūlymus ir suderintas darbo tvarka.
- ✓ Projektas svarstytas 2021-10-26 Tarpinstituciniame pasitarime ir patikslintas.
- ✓ Teikiamam Projektui Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2021-10-26 m. išvadoje Nr. NV-2664 pastabų ir pasiūlymų neturi.

Dalykinio vertinimo išvada.

Siūloma svarstyti Vyriausybės posėdyje.

Socialinės politikos grupės patarėja

Nomeda Poderienė

Nomeda Poderienė, tel. +37070661816, el. p. nomeda.poderiene@lr.lt

